

Kişilerarası İlişkiler

Çekicilik ve ilişki Gelişimi

Çekicilik Kuramları

➤ Bir Tutum olarak Çekim:

➤ Tutum nedir?

➤ Çekim bir tutum olarak değerlendirilebilir mi?

➤ (kişi hakkında *bilişsel* bir inanç ve bilgi; ona yönelik *duygu*; ona yönelme ya da uzaklaşma *davranışları*)

➤ Denge Kuramları:

➤ *Uyumla* ilgilidir.

➤ Heider (1958)

➤ *Tutum uyumlulaştırması?*

Çekicilik Kuramları

➤ Pekiştirme/Ödül kuramları

➤ Klasik koşullanma (*bir uyarını bir tepki izler*).

➤ Edimsel koşullanma (*bir tepkiyi/davranışı bir pekiştireç izler*).

➤ *Toplumsal değişim kuramı*

➤ *Toplumsal ilişkiler için uyarlanmış bir pazar yeri kuramıdır.*

Benzerlik

- Aynı türden kuşlar bir sürüde toplanır
- Çekicilik → Benzerlik ; Benzerlik → Çekicilik ????

Uyarılma Kuramları

Psikolojik uyarılma:

- Uyarılma ve çekimle ilgili klasik araştırma (Dutton ve Aron, 1974)
 - Erkek katılımcılarla yapılan köprü deneyi
 - Uyarılmanın yanlış nedene yüklenmesi???

- *Ölümcül Çekimler*
 - *Benzemezlik ya da farklılıklar çekimi nasıl etkiler??*
 - *(kıskançlık, kendine aşırı güven vb.)*

- Partnerler arası farklılıklar fazlaysa → *Ölümcül çekimler*

- Partnerlerin ortalamadan farklı olması → *Ölümcül çekimler*
- Partnerlerden birinin toplumsal cinsiyet rol beklentilerine uymaması → *Ölümcül çekimler*

Çekicilik Üzerindeki Çevresel Etkiler

Yakınlık

Mekansal yakınlık → görme sıklığı

➤ *Görme sıklığı deneyleri (Zajonc,1968)*

Çekicilik Üzerindeki Çevresel Etkiler

Beden Dili

(yüz ifadeleri, duruş, giyim, takı vb.)

➤ İlişki türüne göre beden ifadeleri farklılaşır mı ?

Çekicilik Üzerinde Kişisel Etkiler

Fiziksel çekicilik

- Çekiciliği belirleyen en güçlü etmenlerden biri → Fiziksel çekicilik
- Fiziksel çekicilik değerlendirmelerinde kültürlerarası farklılıklar var mıdır?
- *Eşleşme denencesi ?*
 - *Eğer 5 olduğumuzu düşünüyorsak, 5 olanları mı seçeriz?*
- Evrimsel psikoloji → Fiziksel çekicilik

“Güzellik Eşittir İyilik” Denencesi

Güzel olan iyidir (Romantik ilişkilerle ilgili bir kalıpyargı mıdır?)

➤ *Uyum Değer Rol (UDR) Kuramı (Murstein, 1976)*

- *Uyaran özellikler (fiziksel çekicilik gibi) ilişkilerin **erken dönemlerinde***
- *Değerler (tutumlar, inançlar gibi) ve rol uyuşmasının ise ilişkilerin **daha sonraki evlerinde önemli hale gelir.***

İstendik Diğer Özellikler

- Benzer tutum ve değerler
- Neşeli insanlar
- Dışa dönükler
- Orta derecede seçici olanlar
 - Üstün fakat kusursuz olmayan insanları severiz.

Eş Seçimi ve Evrimsel Psikoloji

- *Ana babasal yatırım kuramı (Trivers, 1972).*
 - Kadınlar ve erkeklerin üreme stratejileri
 - Evrimsel psikoloji bakış açısıyla yapılmış çalışmalar ???

İlişki Gelişimi ve Süreçleri

➤ *İlişkiler nasıl ilerler ve gelişir ?*

➤ Toplumsal Giriş Kuramı (Altman ve Taylor,1973)

➤ Açılma: Genişlik (konuların çeşitliliği) ve Derinlik (Konuların yakınlığı)

İlişki Gelişimini Etkileyen Diğer Etmenler

➤ Güven

➤ *Hem içsel hem de kişiler arası bir olgu*

➤ Romantik İnançlar

➤ *“Aşk tüm engelleri aşar”.*

➤ Olumlu Yanılsamalar

➤ *“Evlığe pembe gözlüklerle başlamak”*

İlişki Gelişimini Etkileyen Diğer Etmenler

➤ Bağlanma

➤ *Kişisel bağlanma (ilişkiyi kişisel olarak değerlendirme)*

➤ *Ahlaksal bağlanma (Ahlaksal olarak ilişkiyi sürdürme zorunluluğu hissetme)*

➤ *Yapısal bağlanma (İlişkiyi bitirme için engellerin olması)*

➤ Karşılıklı bağımlılık düzeyi

➤ Karşılıklı bağımlılık artıkça ilişki bağlılığı?

kaynakça

- 'Dönmez, A., Büyükşahin, A., Taluy, N., Başer, I., Güler, M. (2016, gözden geçirilmiş yeni basım). Yakın İlişkiler Psikolojisi, (Çev. Editörü, Ali Dönmez, Ayda Büyükşahin Sunal),, Nobel Yayınevi: Ankara